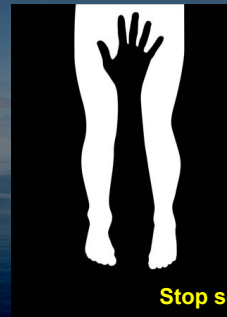

Onderbuik of Bovenkamer: Feiten en Fictie over de Behandeling van Zedendelinquenten

Wineke Smid
wsmid@dfzs.nl

KP/KNP Jaarcongres, Utrecht, 12 April 2019

Van der Hoeven Kliniek

Stop seksueel geweld

Van der Hoeven Kliniek

Wat is een zedendelict?

De strekking is overal (in de westerse wereld) gelijk:

- Strafbaar zijn seksuele interacties met iemand die:
 - geen instemming heeft gegeven of
 - geen instemming kan geven

Wie kijkt naar delicten (met kinderen) is medeverantwoordelijk en ook strafbaar

Van der Hoeven Kliniek

Wat is een zedendelict?

Er zijn ook aanzienlijke verschillen:

- per land
- over de tijd

Van der Hoeven Kliniek

Wat een seksueel delict is:

- Wisselt per plaats op de wereld
- Verandert over de tijd
- Is soms voer voor discussie

Van der Hoeven Kliniek

Zoek je eigen cijfers: Statline.cbs.nl

Geregistreerde misdrijven	2010	2011	2012
3.3 Seksueel misdrijf	9 560	9 160	9 105
3.3.1 Aanranding	2 470	2 210	2 115
3.3.2 Verkrachting	1 655	1 590	1 485
3.3.3 Schennis der eerbaarheid	1 970	1 935	1 880
3.3.4 Ontucht met minderjarige	995	840	1 045
3.3.5 Pornografie	545	555	590
3.3.6 Ontucht met misbruik van gezag	540	535	545
3.3.7 Seksueel misdrijf (overig)	1 385	1 495	1 440

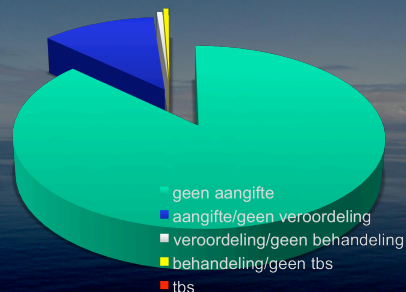
Van der Hoeven Kliniek

Prevalentie

Nederland 40% vrouwen en 13% mannen op enig moment in hun leven slachtoffer van SGG (Van Berlo & Van Beek, 2015)

Van der Hoeven Kliniek

Slachtoffers in NL per jaar:
+/- 30.000 aanr/verkr en +/- 9.000 nieuw misbruik

Van der Hoeven Kliniek

Daders en Slachtoffers

- Daders meestal mannen, slachtoffers meestal meisjes/vrouwen
 - 5% vrouwen, meestal mededaders
- Daders meestal eerste seksuele delict
 - 85% first (sexual) offender
- Slachtoffers meestal bekenden (date-rape, incest)
 - 75%-90% bekenden (aangiftes)

Van der Hoeven Kliniek

Hoe vaak komt het voor?

- Heel erg vaak!
- Meestal door first offenders die een goede bekende zijn van het slachtoffer
- Redelijk 'gewoontjes'
- **Maatschappelijk probleem (#MeToo)**

Van der Hoeven Kliniek

Groot verschil tussen prevalentie en de heersende opvattingen over plegers:

- Als je zoiets doet dan ben je per definitie zwaar (seksueel) gestoord
- Dat gaat natuurlijk nooit meer over en dus ligt recidive voor de hand

Van der Hoeven Kliniek

Wat is het risico van nieuw seksueel delictgedrag?

In NL: in een periode van 10 jaar 15% opnieuw aangeklaagd of veroordeeld voor een zedendelict (Smid, Kamphuis, Wever & Van Beek, 2014)

Internationaal: 10-15% na 5 jaar, 15-22% na 10 jaar 20-30% 'lifetime' (Thornton, Hanson, Kelley, & Mundt, 2019)

De meerderheid recidiveert dus niet (met een seksueel delict)

Van der Hoeven Kliniek

- ### Waarom?
- Wat te wegen en wat NIET te wegen
 - Betrouwbaarheid
 - Klinische inschatting zeden heel vaak (onterecht) hoger en vrijwel nooit lager
-
- Van der Hoeven Kliniek

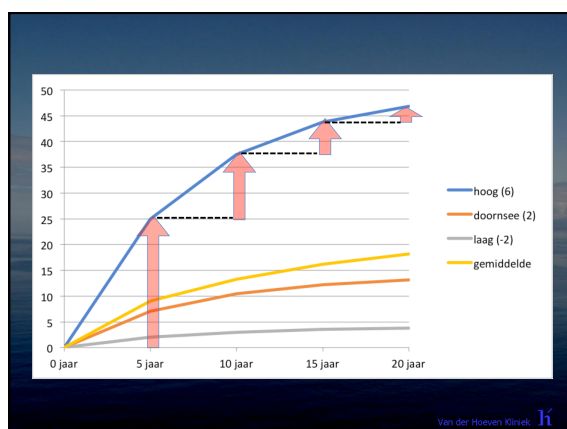
Voorspellende waarde STATIC-99R

Zeker niet volmaakt, maar beter dan zonder instrument

Static-99 categorie	seksuele recidive 5-10 jr	Geweldsrecidive (incl. zeden) 5-10 jr
Laag 40%	3 - 4%	8 - 10%
Laag gemiddeld 30%	5 - 9%	22 - 29%
Hoog gemiddeld 20%	14 - 18%	33 - 46%
Hoog 10%	30 - 42%	52 - 63%

(Smid, Kamphuis, Wever & Van Beek, 2014)

Van der Hoeven Kliniek

Hoe langer een uitgestroomde zedendelinquent zonder recidive in de samenleving verblijft, hoe kleiner de kans wordt dat hij alsnog zal recidiveren

Van der Hoeven Kliniek

Wat werkt om herhaling te voorkomen?

Voor wie straffen niet helpt, helpt meer straffen ook niet!

Voorkomen van recidive

door behandeling van plegers

Wat werkt?

Wie? Plegers die het meest nodig hebben	Wat? De dingen die het risico veroorzaken	Hoe? Zodat de pleger het snapt
---	---	--

Wat werkt?

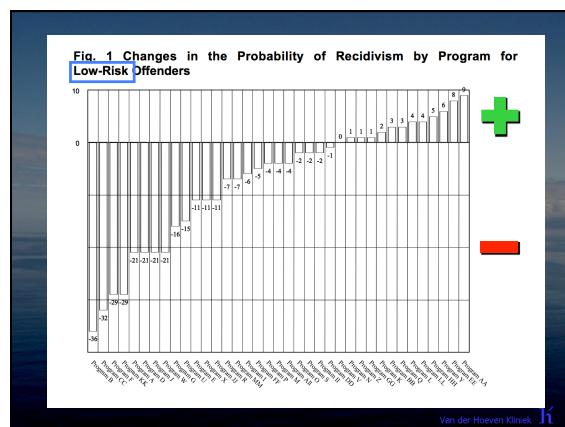
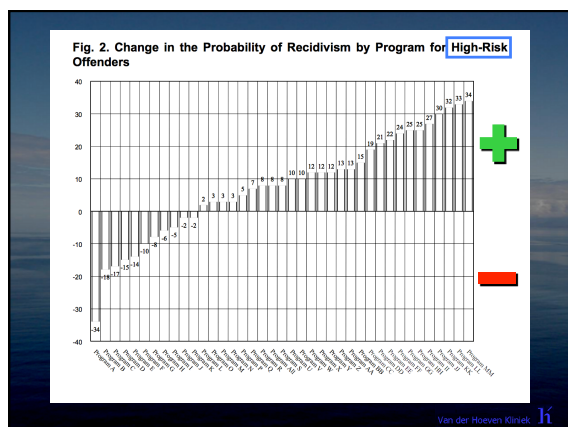
Wie? Plegers die het meest nodig hebben	Wat? De dingen die het risico veroorzaken	Hoe? Zodat de pleger het snapt
---	---	--

Laag risico niet (klinisch) behandelen

- Zonde van de beperkte resources, het risico daalt er niet van
- Aanwijzingen dat het risico er zelfs hoger van kan worden:

Laag risico niet (klinisch) behandelen

- Afgesneden van het protectieve normale leven
- Contact met hoog risico plegers

Van der Hoeven Kliniek

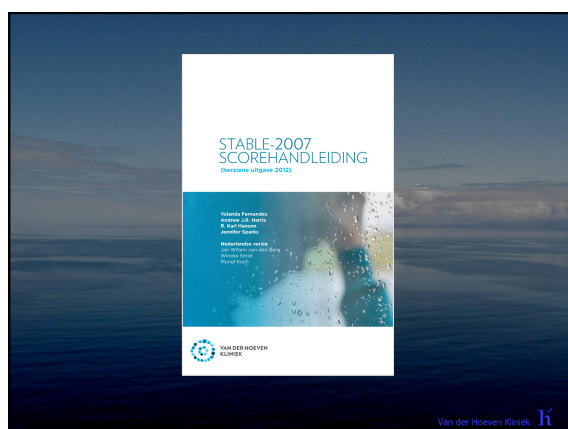
Wat werkt?

Wie? Plegers die het meest nodig hebben

Wat? De dingen die het risico veroorzaken

Hoe? Zodat de pleger het snapt

Van der Hoeven Kliniek

Seksuele opwinding is een emotie

Volgt dezelfde route als andere emotionele reacties en betreft de zelfde hersenstructuren en neurotransmitters (e.g. Georgiadis & Kringelbach, 2012)

Van der Hoeven Kliniek

Seksuele opwinding is een emotionele reactie op een stimulus

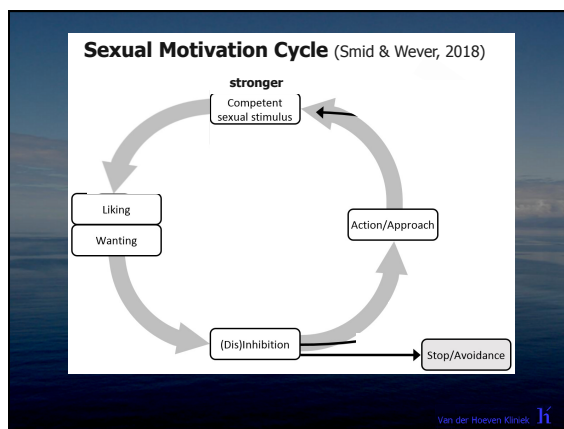
van libido

naar stimulus

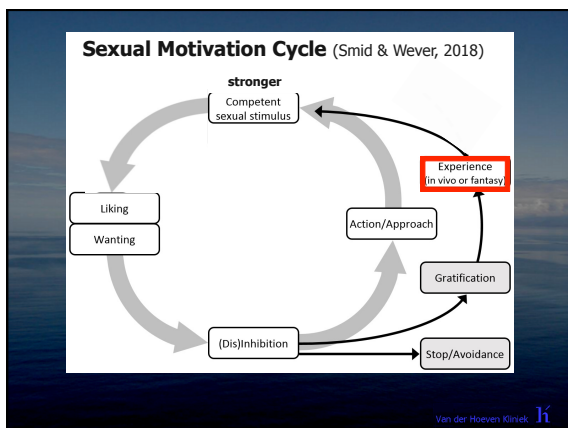
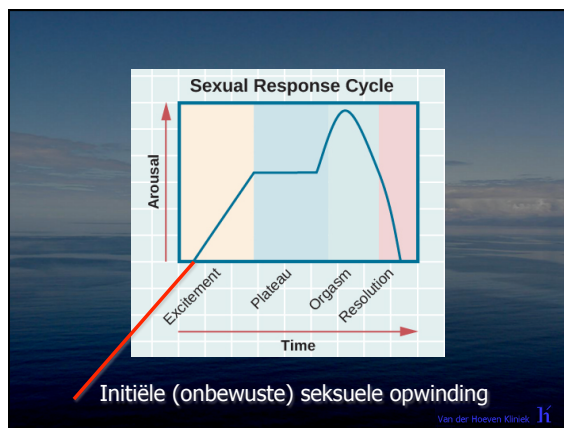

Van der Hoeven Kliniek

Seksuele motivatie is een proces

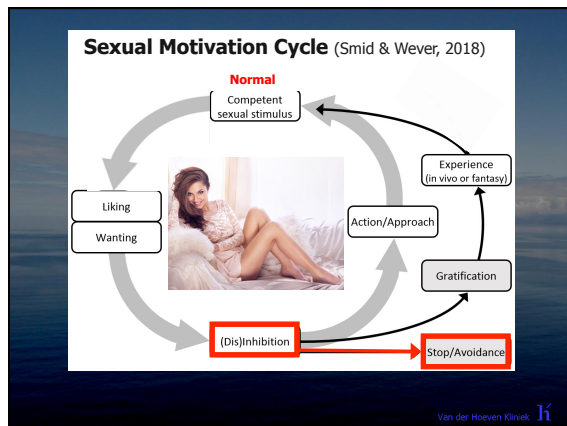
Van der Hoeven Kliniek

Ervaring doet er toe
Leerprocessen spelen een rol

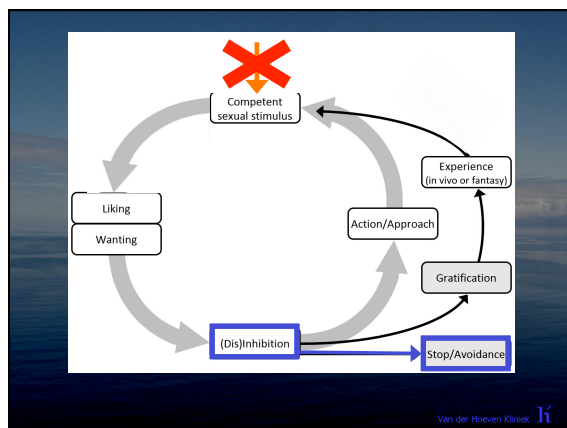
Van der Hoeven Kliniek

Seksuele motivatie en seksueel delictgedrag

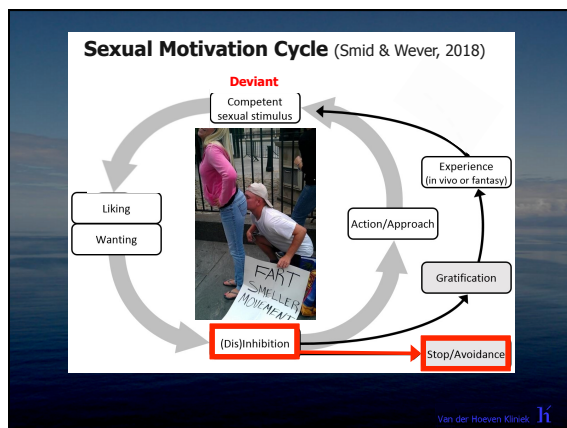

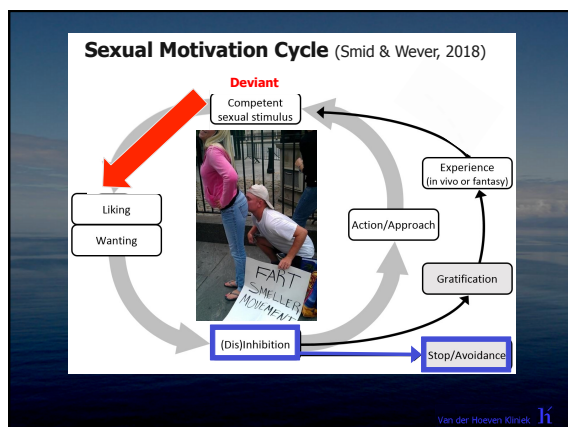
(Dis)inhibitie

- State disinhibitie: intoxicatie
- Trait disinhibitie: impulsiviteit
- 'Choice' disinhibitie: Antisociale trekken

Seksuele motivatie en deviant seksueel delictgedrag

Het behandelen van de Parafilie

Relatief weinig aandacht in de forensische behandeling: Mission Impossible?

Van der Hoeven Kliniek

- ## Het behandelen van de Parafilie
- Gedragstherapeutisch
 - Medicatie
 - Emotieregulatie
- Van der Hoeven Kliniek

- ## Het behandelen van de Parafilie
- Gedragstherapeutisch
 - Medicatie
 - Emotieregulatie
- Van der Hoeven Kliniek

Medicatie: Anti-androgenen

- Verlagen van testosteron: reduceren of geheel wegnemen van gevoeligheid van seksuele systeem = **Niet specifiek!**
- Reduceren hyperseksualiteit
- Wegnemen exclusief parafiele voorkeuren (met schadelijk gedrag)

Van der Hoeven Kliniek

Het behandelen van de Parafilie

- Gedragstherapeutisch
- Medicatie
- **Emotieregulatie**

Van der Hoeven Kliniek

EMDR voor exhibitionisten

EMDR ontdoet een stimulus van zijn emotionele lading, positief of negatief

Van der Hoeven Kliniek

Deviantie wegnemen betekent vaak:
alles wegnemen

Cure versus Control?
Overeenstemming is cruciaal

Van der Hoeven Kliniek

Aankomende meta-analyse

(Gannon, Olver, Mallion, & James, 2019)

- Behandeling van zedendelinquenten vermindert recidive gemiddeld met 1/3
- **Behandeling is effectiever:**
 - Als deze gegeven wordt door goed opgeleide psychologen
 - **Als deze iets van 'arousal-conditioning' omvat**

Van der Hoeven Kliniek

Conclusies

- **Leren je anders te gedragen kan zeker!**
- **Leren iets anders te voelen is een stuk moeilijker, maar misschien niet kansloos**
- **Wegnemen seksuele gevoeligheid brengt vaak nieuwe problemen met zich mee**
- **Overeenstemming met de patiënt!**

Van der Hoeven Kliniek

wsmid@dfzs.nl

Van der Hoeven Kliniek